

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Державний торговельно-економічний університет

Анотація: У роботі досліджено стан та динаміку інвестиційного клімату в Україні в умовах повномасштабної війни, зокрема проаналізовано ключові сектори залучення капіталу та структуру іноземних інвесторів. Окреслено головні бар'єри, що стримують надходження фінансування та розкрито мотивацію інвесторів, які готові приймати високі поточні ризики заради значної прибутковості у майбутньому.

Ключові слова: інвестиційний клімат; прямі іноземні інвестиції; інвестиційна привабливість; інвестиційні ризики

Abstract: The paper examines the state and dynamics of the investment climate in Ukraine in the context of full-scale war, in particular analyzing key sectors for capital attraction and the structure of foreign investors. It outlines the main barriers that hinder the inflow of financing and reveals the motivation of investors who are willing to accept high current risks for the sake of significant future returns.

Keywords: investment climate; foreign direct investment; investment attractiveness; investment risks

Інвестиції – це фундаментальне джерело економічного розвитку, стабільності та ринкової конкурентоспроможності, які забезпечують не лише приплив фінансового капіталу, а й новітніх технологій та передового управлінського досвіду. Для підтримки високої інтенсивності інвестиційної діяльності критично важливим є сприятливий інвестиційний клімат, який слугує одним із головних індикаторів ефективності діяльності з економічного розвитку.

Історично склалося так, що протягом усього періоду свого існування Україна не досягала високих стандартів інвестиційного клімату через низку об'єктивних причин та структурних викликів, з якими держава стикалася на різних етапах розвитку. Однак попри складні умови повномасштабної війни, сучасна ситуація демонструє обережний оптимізм. Згідно з результатами дослідження Європейської Бізнес Асоціації «Індекс інвестиційної привабливості України», інтегральний показник Індексу у 2025 році становив 2,70 бала з 5 можливих (проти 2,49 бала у 2024 році). Таким чином, показник майже досяг довоєнного рівня кінця 2021 року, який становив 2,73 бала [1]. Ця позитивна динаміка є свідченням посилення довіри бізнесу до українського ринку та стабілізації базових інвестиційних умов, що стало можливим завдяки потужній міжнародній підтримці, збереженню внутрішнього попиту та платоспроможності населення.

Наразі головними драйверами інвестиційного процесу в Україні виступають вітчизняні компанії та ті іноземні фірми, які вели свою діяльність і мали власні виробничі потужності ще до початку повномасштабного вторгнення. За даними НБУ, на кінець 2024 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій склав 3,33 млрд доларів США, а загальний обсяг накопичених ПІІ сягнув 54,6 млрд доларів [2]. Ліва частина цих надходжень – це реінвестовані доходи міжнародних компанії, що вже працюють на українському ринку. Серед них: Carlsberg, Cersanit, Kronospan, Laude, Nestle, Phillip Morris, Velux [3]. Географічна структура надходжень свідчить, що основними країнами-інвесторами виступають Кіпр (31,6%), Нідерланди (20,9%), Великобританія (5%), Швейцарія (4,3%), Німеччина (4,1%), Австрія (3,6%), Франція (2,8%), Люксембург (2,0%) [4].

Воєнний стан суттєво ускладнив підходи інвесторів до вибору об'єктів інвестування. Руйнування бізнес-майна, звуження внутрішнього ринку та підвищенні ризики змушують



інвесторів більш зважено оцінювати перспективи вкладень. У таких умовах капітал переважно спрямовується в ті сфери, де війна створила новий попит або є можливості для інноваційних рішень. З огляду на специфіку сучасного бізнес-середовища, помітним є зростання інтересу до підприємств військово-промислового комплексу. Це пов'язано із прагненням виробників скоротити логістичні ланцюги, бути поблизу місць споживання продукції та випробування нових технологій. Паралельно змінюються пріоритети у розвитку суміжних галузей: зростає роль трансформації транспортних потоків, модернізації логістичної інфраструктури, розвитку складських потужностей та систем транспортування. Окремим перспективним напрямом є виробництво будівельних матеріалів (цементу, скла, металоконструкцій), що зумовлено підготовкою до масштабних проєктів відновлення після закінчення бойових дій [5]. Галузевий розподіл інвестиційних угод за 2024 рік яскраво підтверджує ці тенденції:

- В секторі ІТ, технологій та телекомунікацій було укладено 41 угоду на 496 млн доларів;
- В будівництві та нерухомості – 29 угод на 202 млн доларів;
- В сільському господарстві – 11 угод на 129 млн доларів;
- В добувній промисловості – 8 угод на 102 млн доларів [6].

Незважаючи на певні ознаки відновлення притоку іноземного капіталу, в умовах воєнного стану зберігається підвищення обережності іноземних інвесторів. За даними щорічного опитування ЄБА, ключовими бар'єрами залишаються воєнні дії на території держави, ризики руйнувань майна та безпеки персоналу, високий рівень корупції, недостатня ефективність судової системи, а також дефіцит кадрів через міграційні процеси та валютні обмеження [1]. Водночас існують далекоглядні інвестори, які готові приймати високі поточні ризики заради потенційно високої віддачі у майбутньому. Їхня мотивація ґрунтується на чіткому розрахунку: кожен долар, вкладений в Україну сьогодні, після перемоги може трансформуватися у 3 долари, а після повноправного вступу держави до ЄС – у 5 доларів [5].

Для підтримки та стимулювання інвестиційної активності держава реалізує комплекс заходів. Головним сприятливим фактором є безповоротний курс на євроінтеграцію, що супроводжується гармонізацією національного законодавства з нормами Європейського Союзу. Важливим досягненням стала масштабна диджиталізація державних послуг, яка значно пришвидшила процеси відкриття бізнесу, отримання довідок та підвищила загальну прозорість системи. З 2022 року активно впроваджується політика дерегуляції: скасування значної кількості ліцензій і дозволів, що відчутно знизило адміністративний тиск на підприємців. Додатковими стимулами є оновлення законодавства у сферах публічно-приватного партнерства і факторингу, а також чинні преференційні умови міжнародної торгівлі та «транспортний безвіз», який спрощує доступ товарів ринку завдяки зниженню ввізних мит [7; 8].

Отже, економіка України сьогодні – це унікальне середовище, в якому одночасно поєднуються високі ризики та можливості. Потужний аграрний і промисловий потенціал, наявність висококваліфікованих фахівців та вигідне географічне розташування формують унікальні перспективи розвитку ринкової позиції, які практично неможливо знайти на більш стабільних, але вже перенасичених ринках. Для виведення інвестиційного клімату на якісно новий рівень необхідне подолання наявних бар'єрів шляхом продовження структурних реформ, вступу до ЄС та залучення міжнародної підтримки, яка матиме стратегічне значення не тільки для України. Вирішальну роль у цьому процесі відіграватиме гармонізація інтересів та зусиль держави, бізнесу і громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. InVenture. Індекс інвестиційної привабливості України у 2025 році зріс до довоєнного рівня. *Інвестиції в Україну - сайт про інвестиції InVenture*. URL: <https://inventure.com.ua/uk/news/ukraine/indeks-investicijnoyi-privablivosti-ukrayini-u-2025-roci-zris-do-dovoyennogo-rivnya> (дата звернення: 21.02.2026).
2. Юридична газ. Інвестиційний клімат в Україні: виклики та перспективи 2025 року. НААУ.



URL: <https://unba.org.ua/publications/9914-investicijni-klimat-v-ukraini-vikliki-ta-perspektivi-2025-roku.html> (дата звернення: 21.02.2026).

3. Щербина А. Хто та скільки інвестує в Україну серед міжнародного та українського бізнесу – Forbes.ua. *Forbes.ua*. URL: <https://forbes.ua/money/investuyut-popri-viynu-khto-ta-skilki-vkladae-v-ukrainu-sered-mizhnarodnogo-ta-ukrainskogo-biznesu-oglyad-vid-investanalitika-artema-shcherbini-08122023-17779> (дата звернення: 21.02.2026).

4. Семенюк Т. У 2024-му чистий приплив іноземних інвестицій склав \$3,8 млрд: які основні країни-інвестори. *The Page*. URL: <https://thepage.ua/ua/news/u-2024-mu-ukrayina-zaluchila-dollar38-mlrd-pii-osnovni-krayini-investori-or> (дата звернення: 21.02.2026).

5. Іщенко А. Іноземні інвестиції в Україну зростають: хто та чому вкладає кошти в українські компанії – Delo.ua. *Останні новини України та світу онлайн – delo.ua*. URL: <https://delo.ua/finance/inozemni-investiciyi-v-ukrayinu-zrostayut-xto-ta-comu-vkladaje-kosti-v-ukrayinskii-biznes-434157/> (дата звернення: 21.02.2026).

6. Кисляк Р. Топ-4 галузі української економіки, куди вкладались інвестори в 2024 році – Delo.ua. *Останні новини України та світу онлайн – delo.ua*. URL: <https://delo.ua/news/top-4-galuzi-ukrayinskoji-ekonomiki-kudi-vkladalis-investori-v-2024-roci-441997/> (дата звернення: 21.02.2026).

7. Шабельников А. Інвестиції у війсьній Україні: підсумки-2025 та орієнтири-2026. НААУ. URL: <https://unba.org.ua/publications/11176-investicii-u-voennij-ukraini-pidsumki-2025-ta-orientiri-2026.html> (дата звернення: 21.02.2026).

8. Коваленко О. Заважає не лише війна. Бізнес назвав головні бар'єри для інвестицій – дослідження. *NV бізнес*. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/rezultati-indeksu-investiciynoji-privablivosti-ukrajini-2025-vid-eba-50563089.html> (дата звернення: 21.02.2026).

Самойленко Діана Ігорівна, здобувачка ОС «магістр», Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, e-mail: samojlenkodiana461@gmail.com

Гуляєва Наталія Миколаївна, кандидат економічних наук, професор, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

Samoilenko Diana I. – master's degree candidate, State University of Trade and Economics, Kyiv, e-mail: samojlenkodiana461@gmail.com

Huliaieva Natalia M. – Candidate of Economic Sciences, Professor, State University of Trade and Economics, Kyiv

